

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

<p>Szerkesztőség: hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő N.-Péterfia utca 348 szám.</p>	<p>Megjelen havonként háromszor, 5-én, 15-én és 25-én egy, illetőleg másfél iven. Előfizetési ár egész évre 4 frt., félévre 2 frt., Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt., 200 szóig 2 frt., a másodszori hirdetésnél 100 szóig 80 kr. harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.</p>	<p>Kiadó hivatal: hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden közlemény és küldemény intézendő, Fűvészkert utca 1080.</p>
--	---	--

Válasz Nagy Elek ref. lelkész urnak.

A sátoros ünnepek 3-dik napja Tiszántul.

Némi szelid vádat emel tiszteletes ur, a tiszántuli ev. ref. egyházkerület ellen, hogy miért nem szüntette meg erélyesen, a sátoros ünnepek 3-dik napjának megünneplését Szatmár- és Ugocsa megyék területén létező egynehány gyülekezet kebelében is. — Ezen vádnak emelése erkölcsi kötelességemmé tette, hogy utána nézzek, hogy mit tett az egyházkerület közvetlen e tekintetben? miképen viselte magát, minő rendeleteket hozott a 3-dik nap megünneplésének megszüntetése céljából? s ugy hiszem, hogy ezen történeti tények és kétségtelen adatok ismerete más világitásba helyezi az ügyállást, szeliditi véleményünket, eloszlatja a vádat. — Lássuk tehát az adatokat:

Már 1597. év január 16-án Tasnádon tartott zsinat kimondotta: „Solennitates ut diem Christi natalis, Paschae, Pentecostes cum altero die observandas judicavit S. Sydonus, ita, ut binae in eis conciones habeantur, tertia die omissa.” Ezen zsinati rendeletet a tiszántuli ev. ref. egyházkerület 1786. ápril hóban tartott gyűlésében felújítja s kötelességökké teszi az espereseknek, hogy a lelképásztorokat informálják annak szigorú megtartására.

Az 1790. évi augusztusi egyházkerületi gyűlésen az esperesek fájdalmas szívvel tesznek jelentést, hogy nagyon sok egyházban a zsinati rendelet nem volt foganatosítható, nagy zavar, elégedetlenség állott elő több egyház kebelében a lelkészek és gyülekezeteik között, különösen a h-szoboszlói, nánási és álmosdi egyházak említetnek fel, mint a melyekben a lelkészek kihurczoltatással fenyegettettek, ha az ünnep 3-dik napja is szokott módon meg nem ünnepeztetik a templomokban. S ugy látszik oly nagy volt a feljajdulás és visszahatás a gyülekezeteknél, melyet a 3-dik nap megünneplésének szándékba vett eltörlése előidézett, hogy az egyházkerületi gyűlés célszerűbbnek tartotta, hogy az előállható scandalumok kiküldetésessenek — ezt határozni: „determinatum est, ratione legis cessante ecclesiis christianis

libertatem hoc in passu in salvo relinquentam et ulterioris scandali evitandi ergo ratificandam esse.”

Hat évvel később, 1796. jun. 17-én 5. sz. a. azonban már az egyházkerület ismét erélyesen föllép a sátoros ünnepek 3-dik napjának megünneplése ellen, támaszkodva a felséges udvar által kibocsátott rendeletre is és elhatározta: hogy „ezen megrögzött hibás szokásnak megjobbítására, tevődjön fel egy olyan minden ecclesiákba elküldendő levél, melyben azoknak értésére adódjék, a 3 napból álló ünnepekre nézve beszívott tévelygése és hibás vélekedése. Előre mindazáltal közöltessék az elkészítendő levél a többi sūperintendentiákkal, hogy így a felvett célnak elérése azoknak reménylett közmegegyezése által is segítődjék.”

De ugy látszik, ezen fellépésnek tartós és biztos eredménye nem lett, mert az 1813-dik évi szeptember hóban tartott general konvent kimondván: „hogy a sátoros ünnepek 2 nap tartassanak és a zempléni és szabócsi alispánok kerestessenek meg, hogy a 3 napi ünneplést sürgetők ellen erélyesen lépjenek fel”: midőn ezen konventi végzést a tiszántuli egyházkerület 1814. márcziusi gyűlésében tárgyalta, arra azon határozatot hozta: „a harmadik innepnap megszüntetését nálunk most erőltetni nem lehet.”

Ugyancsak az 1818-dik évi szeptemberi general konvent fölhíván az egyházkerületeket a három napi ünneplés erélyes korlátozására, már ekkor más hang vonul végig a tiszántuli egyházkerület végzésén is, mert 1818. októberi gyűlés 58. sz. határozatának 9-dik pontja eképen rendelkezik: „A karácsoni, husvéti és pünkösti innepeknek csak két napon való tartását, mind a felsőbb rendeletek, mind régi canonaink, mind az uniformitas kívánván, a harmadik innepnapnak ezután leendő elmaradása, azokban az ecclesiákban, melyekben az mindez ideig megtartódott, a jövő karácson előtt való vasárnap, a generalis notarius által készítendő formula szerint, ahoz intézett prédikációval hirdetődjék ki. Ha valahol ellenállás találna

lenni, azt a predicator a vidékbeli esperesnek, az esperes a coadjutor curatornak, ez pedig az illető tek. vármegyének, avagy jurisdictionnak jelentse be.“

Ezen időtől fogva egészen 1827-ig hallgatnak az egyházkerületi jegyzőkönyvek e kérdésről, a midőn a gyürei egyház folyamodott az egyházkerülethez, hogy kebelében a 3 nagy ünnep 3—3 nap tartathassék meg: az egyház kérelmével elutasított. (1827. ápril 143. sz.)

1829-dik évben Biharmegye átírván az egyházkerülethez, hogy Diószeg városának előljárói panaszt emeltek, mert ott némely nyughatatlan alattomosok elhányt írásaikban fenyegetik őket, ha az ünnepeket 3 nap tartani nem engedik, maga a vármegye megtette ugyan a maga részéről a kellő intézkedést, de az egyházkerületet is felhívja a szükséges rendelkezésre. Az egyházkerület 1829. augusztusi gyűlésében 83. sz. a. ennyit határoz: az egyházvidékekben az e tárgy felsőbb hatóságu parancsolat újra hirdettessék ki.

Az 1834-dik év ápril havában tartott gyűlésen a beregi egyházmegye a gulácsi egyházközség azon panaszánál fogva, mely szerint ott zug a nép a két napra szorított ünnepek miatt, holott azok a szomszéd Szatmár vármegyei ecclesiákban 3 nap tartatnak: kéri e részben az egyformaságnak ezen vármegyében is kieszközöltetését. — Az egyházkerület által tek. nemes Szatmár vármegye megkéretni rendeltetett, hogy az ünnepek iránti legfelsőbb rendelkezéseket újlag hirdesse ki s megtartásokat eszközölje. 1834: 109. sz. a.

1836-dik évben a debreczeni főiskolai tanárok jelentvén az egyházkerülethez, miképen az encsencsi, ugy szintén a jákói egyházak a nagy ünnepek 3 napi tartása s a hozzájuk küldendő innepi deákok mind 3 napon való predikálása iránt egyenes kivánságokat, ellenkező esetre az innepi jótétemények megvonásával fenyegetőzvé, kinyilatkoztatták legyen: tehát magukat utasíttatni kéri. — Az egyházkerület egészen nyílt és határozott végzést hozott: a professor urak oda utasíttatnak, hogy a nevezett ecclesiákhoz, ha kijelentett kivánságoktól el nem állanak, valamint más netalán hasonlót kívánandókhoz is innepi deákokat ne küldjenek. (1836. nov. 236. sz.)

Ezen időtől fogva hivatalosan és jegyzőkönyvbe véve, ez a kérdés nem merült fel az egyházkerületi közgyűlésen, legalább még eddig én nem találkoztam vele.

Most már kiki vonja le a következtetést ezen adatokból: ha meg van ez a rossz szokás és visszaélés, valyon az egyházkerület vádolható-e? nem tett-e meg minden lehetőt annak megszüntetésére? Nem másutt s még a megyei hatóságoknál kell-e inkább keresni az okot, a miért ez a 3-dik nap megünneplése sok egyházban még most is dívik. — Én legalább ugy vélem.

Tóth Sámuel.

Haladás a teológiában.

(Folytatás.)

III. A theologia haladásának bizonyosságát és jelét Dr. Newman Smyth a christologiai centrumban állította fel. Nem akarom bővebben tárgyalni a kérdést, hogy ugyanő saját theologiai rendszerében mennyiben valósítja meg saját ideálját, azt sem írom mind alá, a mit Dr. Watts derék kritikájában ellene fölhozott, a mint hogy ezt Dr. Newman Smyth munkáinak mélyreható tanulmányozása nélkül nem is tehetem, de azt hiszem, hogy a theologia christologiai centrumának eszméjét, ha azt magában véve tekintjük, mindenki helyeselni fogja és hogy nyereség lesz az e tudományra nézve, ha kellő nyomatékkal és folytonosan hangsúlyozzák azon, kétségtelenül szentirati nyilatkozatot, hogy „minden és mindenekben a Krisztus.“ Azt hiszem, hogy minden iskolabeli theologus örömmel üdvözli az incarnatio nagy tanára irányuló mindnagyobb figyelmet, mint a mely nem semmisíti meg a kiengesztelést, a mennyiben Krisztus kiengesztelő munkája még fényesebben ragyog a szentháromság és az incarnatio világosságában. Teljesen egyetértek azokkal, kik ezen alaptannak századról századra való fejlődésében, valamint abban is, hogy az egyház mind mélyebb érdeklődéssel kezd viseltetni a négy evangélium iránt, a keresztyén theologia fejlődését látják. De ha mindezt elismerem, egyáltalában nem fogadhatom el Dr. Newman Smyth-nek azon állításait, melyek által ő saját álláspontját meggyöngíti s tétéleit elhomályosítja. Azon eschatologiai irányzatáról szölok nevezetesen, melyre ő, a mint látszik, különös kedvteléssel helyez sulyt, — mig én nem tudom felfogni, hogy micsoda helyes összeköttetésbe tudja ő hozni ezen irányzatát a theologiai christologiai centrum nagy elvével. Minél tovább tanulmányozom ez irányzatot, annál élesebb ellentétet találtam közte és a kijelentés, valamint a keresztyén egyház jelenkori gyakorlati munkája között. — Félek, hogy e tanok nem nyernek meg több lelket Krisztus, az idvesség isteni központja számára; nem nyerünk meg velök nagyobb tömegeket, sőt hálónk elszakadozik és csak kevés embert nyerünk meg munkánkkal. Ez volt eddig az eset minden ilyen irányzattal, legalább a mennyire én ismerem az egyháztörténetet s az ilyen mozgalmakban nem látom a theologia haladását azon tul, hogy minden vitaközásnak az a célja, hogy előbb vigyen valamely tudományt.

IV. A haladásnak negyedik kánonát Dr. Bruce abban állítja fel, hogy a theologia annyiban halad, mert Istenre, mint Krisztusban kinyilatkoztattott erkölcsi lényre tekint. — Dr. Bruce hajlandó e tételét egynek tekinteni a Dr. Newman Smyth helyesen értelmezett tételével, de én előttem a kettő némileg különböző dolognak lát-szik és én a kettőről csakugyan elkülönítve is beszélek. — Hogy Isten mindinkább erkölcsi lénynek tekintessék; hogy ne az ő természeti attributumai vigyék a főszerepet, mint a hogy ez néha még a keresztyén teológiában is megtörtént; különösen hogy az egyháznak mindinkább meg kell valósítania az Urnak ama nagy nyilatkozatát: „a ki engemet lát, látja az Atyát,“ bár ez nem zárja ki Krisztus természeti nagyságát sem: mindezeket hitem szerint mindenki egészséges elveknek tartja és csak az a kérdés előttem, hogy mennyiben lehet ezeket ujonnan fölfedezett igazságoknak

tartani, mikor szükségképen egykoruak a keresztyénséggel. Dr. Bruce-nak azonban valószínűleg az a nézete, hogy ama főtétel felfogása ma már mélyebb és köre szélesebbé vált, úgy hogy a jövőnk biztosan várhatja az e téren való haladást. — Én azonban nem várok ettől olyan sokat, mint a mennyit Dr. Bruce látszik várni, mert nem olyan elv az, mely a 19-dik század egyházában olyan változást tudna előidézni, mint a milyen változást a Pál apostol felfogása szerinti keresztyénség okozott.

V. A haladásnak ötödik és utolsó jele, vagy bizonyossága abban áll, ha a theologia megtanulja, hogy élesebb különbséget tegyen a között, a mi központi és a között, a mi másodrendű a keresztyén tanban. — Erről főként Dr. Bruce beszél és én azt hiszem, hogy ezen ő nézetét mindenki tényleges haladásnak fogja tekinteni. Aligha vonhatja valaki kétségbe, hogy a theologiai tudomány Dr. Bruce által helyesen ugynevezett perspektíváját ma már jobban értjük, mint a hogy azt a reformáció korában értették, de ez nem mindig dicsérendő okoknak tulajdonítható, a mennyiben bizonyos közönységek gyöngítőleg hathatott az igazság szeretetére, majd az újraéledő buzgóság könnyebben juthatott diadalomra, vagy néhány, különböző felekezetekhez tartozó jó ember, magok körül csupa alacsonyságot látván, könnyen hajlandók voltak a saját magok között levő különbségekről megfeledkezni. Az is bizonyos azonban, hogy helytelen dolog volna mindent ilyen forrásokra vinni vissza, mert azok közül több kétségen kívül a Szentléleknek gyümölcse és az igazi theologiai művelődésnek eredménye. Ezeknek kell tulajdonítanunk nem csak azt, hogy tisztább ismeretre jutottunk a theologiai ismeretek céljára és fontosságára nézve, hanem azt is, hogy gyakorlati irányban egyesültek az egyházak, mint ez például az evangélikus szövetségben és más társulatokban történt. — De míg szerencsésnek érzem magamat, hogy ezeket haladásnak tekinthetem a múltban és a jövőben, kénytelen vagyok mégis bizonyos megszorításokat tenni Dr. Bruce tanulmányának ezen részére nézve. — A következő három kérdésre nézve próbálok nevezetesen feleletet adni:

1. Lehet-e a lényegesek és a nem lényegesek közötti határvonalat másként meghuzni, mint csak megközelítőleg?
2. A csak lényegeseket tartalmazó hitvallást lehet-e valamely egyházi közösség alapjává tenni?
3. Sürgős dolog-e az, hogy átalakítsuk az általános és különösen a presbyteri hitformát ezen, vagy más értelemben?

Csiky Lajos.

(Vége köv.)

Lelkészi értekezlet a debreczeni református egyházmegyében.

A debreczeni reform. egyházmegyei lelkészek szokásos évi közértekezlete folyó június 5-dik napján tartatott meg Derecskén, összesen 16 tagnak részvétele mellett, a kik között volt két ifju hittanszaki tanár is a debreczeni főiskolából. Ez értekezlet lefolyása főbb vonásokban s lehetőleg röviden előadva a következő volt:

Elnök Dávidházy J. esperes ur, a jelenlevők szívélyes üdvözlése után, az értekezletet megnyitván, miután — mint mondá — a három év, melynek tartamára megválasztatott, még a múlt évben lejárt, a mit akkor — a közértekezleten hirtelen jött roszul léte miatt részt nem vehetvén — nem tehetett, most teszi meg, hogy t. i. az elnökségről lemond s új választást kér. Az értekezlet egyhanguan további három évre ismét elnökké választja esperes urat, a ki is a közbizalomnak engedve a választást elfogadja.

Miután — mint elnök ur előadá — az olvasó-társulat pénztára oly szegény helyzetben van, hogy az egyházi lapok járatási költségét fedezni nem képes, sőt már 68 frttal tartozik is az egyházmegye közigazgatási pénztárának: kimondatott, hogy a lelkészek által az olvasó-társulat részére eddig évenként fizettetni szokott két, a dancsházai lelkész részéről pedig az egy forint, már a jelen éven kezdve 4, illetve 2 frtra emeltetik s mindaddig annyi marad, míg a jelzett adósság le nem törlesztetik. Egyszersmind, épen a pénztár ily szegény helyzetére tekintettel, az is meghatározatott, hogy a lelkészi körök részére csak a „Prot. egyh. és isk. Lap“ és a „Sárospataki Lapok“ járattassanak. A könyvtár számára azonban a „Budapesti Szemle“ évről-évre megrendeltessék.

Csiky Lajos debreczeni hittanár urnak múlt évi május 17-én tartott közértekezletünkön „Az egyházi év menete szerinti predikálás“ czim alatt felolvasott, azután a „Debreczeni Protestáns Lap“-ban közzétett értekezése felett, véleményét nyilvánítani a jelen értekezletnek hagyatván fenn: a közértekezlet helyesli azon irányt s elveket, melyeknek nevezett tanár ur jelzett értekezésében kifejezést adott és hogy azok annál könnyebben követhetők és megvalósíthatók legyenek, felkéri és megbizsa Csiky L. tanár, Szele György tépei lelkész urat és alólírott jegyzőt, hogy egymástól függetlenül, jövő évi márcziusig készítsenek amaz értekezésben felmutatott irány és elvek nyomán egy-egy olyan munkálatot, a melyben jelöltessenek meg azon bibliai helyek, vagy legalább azok közül egy-kettő, a melyek az egyházi év menete szerint, vasárnaponként a lelkész egyházi beszédeinek legjobb alapul szolgálhatnak. Az így külön-külön elkészített, tehát három dolgozat a mennyire lehető egyeztessék, aztán küldjék be a közértekezlet elnökéhez, hogy ez által az az egyes köröknek megküldetvén, a következő közértekezlet a dolgozat értéke felett nyilatkozhassék. Szükségesnek látom itt megjegyezni, hogy a közértekezlet még a gondolatától is távol állott annak, hogy a textus választás szabadságát megszorítsa, s ama létrejövendő munkálatot — mint valami perikopa rendszert, kötelező erejűvé tegye; csak annyit akar azzal elérni, hogy a midőn az egyházi beszéd tárgya ünnep, időszaki viszonyok, vagy más körülmények folytán különösebben adva nincs, a lelkész soha ne jöjjön zavarba a tárgyválasztás felett, sőt e dolgozat segítségével könnyen s olyan szöveget választhasson, a mely az üdvtörténettel, vagy a Jézus földi élete eseményeivel kapcsolatos.

A lelkészi körök múlt évi közértekezletünkön megállapított új beosztása, egynémelyik lelkész tetszésével nem találkozáván, hogy e részben mindenkit lehetőleg megnyugtató megállapodás jöhessen létre, kimondatott, hogy mindenik lelkész maga határozza meg, hogy a létező három kör

közül melyikhez kíván tartozni s ez iránybani elhatározásáról azon kör elnökénél, a melyhez tartozni akar, ujévig írásban tegyen jelentést.

A közelebbi mult egyházmegyei közgyűlés által a lelkészi értekezletre bizatván a lelkészi gyámintézet alapszabályainak revidálása, módosítása s esetleg pótlása felett véleményt nyilvánítani; a közértekezlet, az egyes körök ez ügyre tartozó megállapodásainak figyelembe vételével, a következő lényegesebb módosításokat kívánja tétetni azokon:

A jelzett alapszabályok 2. §-ának 6-dik pontját, mely azt rendeli, hogy minden lelkész, a ki valamely egyházba megválasztatik és ott lelkészi özvegyet nem talál, első évi fizetésének felét a gyámintézeti pénztárba beszolgáltatni köteles és a melyre nézve az egyházmegyei gyűlésen kérdésbe tétetett, hogy nem kellene-e megváltoztatni: a közértekezlet többsége a derecskei kör javaslatához járulván, továbbra is változatlanul fentartani kívánja, szemben a vértesi és bárándi körök azon javaslatával, mely szerint, ha valamely egyházmegyénkben szolgáló lelkész, ugyancsak egyházmegyénkben jövedelmezőbb lelkészi állomásra választatik meg és azt elfogadja, a fentebb jelzett esetben nem félfizetését, hanem csak a különbözetet, vagyis azon összeget fizesse be a gyámintézet pénztárába, a mennyivel új állomásának féljövödelme, elhagyott állomásának féljövödelménél több. — Elfogadtatott továbbá, ugyancsak a derecskei körnek azon javaslata is, hogy ha egyházmegyénk valamelyik egyházába más egyházmegyéből családós ember választatik lelkészül, az ilyen lelkész elhalálása esetén, az ő özvegye, vagy árvái, ha még egyházmegyénkben öt évig nem szolgált, az évi segély vagy gyámdíjnak $\frac{1}{3}$ -át; ha öt évig vagy tovább, de még 10 évig nem szolgált, $\frac{2}{3}$ -át nyerjék, s csak 10 évi itt szolgálat után bekövetkező halál esetén kapják meg özvegye és árvái az egész segélyösszeget.

Elfogadtatott a bárándi körnek azon javaslata is, hogy a lelkészi gyámintézet ügyeiben való végérvényes határozás, jövőre nézve a lelkészi közértekezlet kizárólagos joga legyen. Az egyházmegyének azonban, mint a melynek hatósága és felügyelete alatt marad továbbra is a gyámintézet, a közértekezlet minden gyámintézetre vonatkozó határozata, tudomásul vétel végett beterjesztessék. E javaslattal kapcsolatban az is kimondatott, hogy ha a közértekezlet valamely fontosabb gyámintézeti ügyben akar határozni, erre nézve azon kívül, hogy az ügy előbb az egyes körök megvitátása alá bocsáttatik, első alkalommal a lelkészi értekezlet jogos tagjai $\frac{2}{3}$ -adrészenek jelenléte szükséges, csak második alkalommal határozhat a jelenlevők többsége.

A gyámintézeti évi részvénydíj, már a jelen éven kezdve, a józsai lelkészre nézve 25, a dancsházai lelkészre nézve pedig, tekintet nélkül arra, hogy nyer-e vagy nem nyer államsegélyt? 10 frtban javasoltatik megállapíttatni.

Végül elfogadtatott a derecskei kör azon javaslata, hogy az egyházmegyei lelkész-özvegyek és árvák, különösen pedig a teljes árvák ügyei s érdekeire való felvigyázás céljából a lelkészek közül egy, vagy több gondnok választassék. Elfogadtatott pedig ez indítvány úgy, hogy az ujonnan szerkesztendő alapszabályok végső §-ául ez lesz teendő: „az

egyházmegyei lelkész-özvegyek és árvák természetes és törvényes gyámja mindenkor az esperes.“

A majdnem d. u. 2 óráig tartó értekezleti gyűlést, a vendéglőben barátságos és kedélyes közebéd követte.

Közli: Nagy Lajos,
közértekezleti jegyző.

Körirat a vasárnapi iskolák érdekében.*)

A britt és külföldi biblia-terjesztő társaság.
Bécs, Erzsébet-utca (Elisabethstrasse) 6.
1884. május 29.

A csoport-rendszeren alapuló keresztyéni vasárnapi iskola fontos és áldott munkája mindinkább terjed az európai szárazföldön.

Angliában és Amerikában évtizedek óta tudvalevőleg sok százezer gyermek, ifju és hajadon nyer az ilyen iskolákban komoly és üdvös serkentést a keresztyéni hitre és életre s nehéz volna megmondani, hogy mire van e munka nagyobb áldással, a tanulókra-e, vagy pedig a tanítókra? Ezen iskolák Ausztria-Magyarországon is örvendetes módon kezdenek szaporodni.

A britt és külföldi biblia-terjesztő társaság hi vátva érezvén magát arra, hogy teljes készséggel szolgáljon mindenütt, hol Krisztus országának terjesztéséről van szó, Istentől áldást kér ezen intézményre s ajánlkozik arra, hogy ott, hol ujonnan állanak elő ilyen iskolák, a tanítványok középszámának megfelelő számú szentirati könyvekkel, (egész bibliákkal vagy újtestamentomokkal), i n g y e n látja el azokat, azon föltételt kötvén ki egyedül, hogy a szentirati könyvek mindig az illető iskola birtokában maradjanak. Kik ez ajánlatot elfogadják, azok iskolájok megnyitása után az első félév folyama alatt vagy egyenesen alólírotthoz, vagy a bibliai raktárhoz forduljanak.

A vasárnapi iskolák számára rendelt további szállítások pedig a szokott eladási ár felén eszközöltetnek, a mely esetben a szent könyvek úgy a gyermekeknek is átengedhetők, mint az illető vasárnapi iskola könyvtárában is elhelyezhetők.

Alólírott szívesen kéri már mindazokat, kik nála netalán jelentkeznek, hogy közöljék ő vele az iskola vezető és tanító személyiségeinek neveit, a tanítványok átlagos számát, a kívánt egész bibliák, vagy újtestamentomok mennyiségét és a nyelvviszonyokat.

Barátságosan kéri továbbá, hogy a szép munkában legjobb ereje szerint bátorítólag és segítőleg álljon mellette mindenki.

Szíves üdvözlettel

Millard Eduárd,

a britt- és külföldi biblia-terjesztő társaság ausztria-magyarországi intézeteinek igazgatója.

*) Lapunk utján szívesen kéri M. E. ur egyházi lapjainkat e köriratának egészben, vagy legalább lényegében átvételére.
Szerk.

Levél a szerkesztőhöz.

Pocsaly, 1884. június 15.

Köztudomásu dolog a debreczeni ref. egyházmegye esperesének, a pocsalyi ref. egyház lelkészének kabai lelkészé választatása. Ápril hó 20-án adta be lemondását szeretett, tisztelt lelkészünk; megható szavakban, könyek közt bucsuzott el az egyházi tanácstól. Elmondá, hogy anynyira összeforrott 17 év alatt kised egyházunkkal, hogy még így is nehéz az elválás, midőn sok tagból álló családja iránti atyai érzése készteni, a jobb jövedelmű lelkészi állomás elfoglalására.

Az egyházi tanács nevében Kocsis Imre beszélt, ki könyek között mondott köszönetet a lelkész ur ernyedetlen munkásságáért, minek folytán a pocsalyi ezer lélekből álló kised egyház ma virágzó egyháznak nevezhető. Templom, iskolák, magtár és a melléképületek mind Dávidházy János ur hivataloskodása alatt épültek; ezelőtt 17 évvel siralmas képet mutatott egyházunk az átutazónak és ma büszkén mondhatjuk, hogy diszes templomunk (épült 1880-ban), a kor igényeinek megfelelő iskolaépületeink (épültek 1865-, 1870-ben), kényelmes lelkészlakunk (épült 1875-ben) és számos, csinos melléképületeink vannak. 15000 forintnál többet fordított az egyház a jelzett idő alatt építkezésre, mi, mint-hogy az egyháznak tökepenze nem volt, a hivekre adóforint után kivetett pénzből folyt be, a nélkül, hogy e miatt a lakosság között elégtelenség mutatkozott volna; mert a bölcs gondolkozásu lelkész a legalkalmasabb időben és uton eszközölte az építkezéseket.

Az egyházi tanács azon ülésében jegyzőkönyvileg örökítette meg a Dávidházy János ur emlékét s azt a későbbi nemzedéknek is átadni akarván, az általa létesített árva tanulók pénztárát „Dávidházy árvatanulók pénztára“-nak nevezte el.

Nagytiszteletű Dávidházy János ur és kedves neje az egyháznak egy diszkötésű arany könyvet s egy sötét piros bársony, ezüst csipkével díszített urasztalára való terítőt adományoztak, miért az egyházi tanács az adományozóknak jegyzőkönyvi hálás köszönetet szavazott.

Folyó hó 15-én tartotta kibucsuzó beszédét Dávidházy J. lelkész ur, nagyszámu intelligens közönség és az egyháztagok tömeges jelenlétében. — A bucsubeszéd alapigéje Pál Kor. 2. XIII. r. 13. v. volt. A remek kidolgozásu s nagy szónoki gyakorlattal elmondott beszéd nem hagyott egy szemet sem könyek nélkül; a gyülekezet épen úgy sirt, mintha lelkészének — kit 17 év alatt a szó nemes értelmébeni igazi papnak, példátlan pontosságú hivatalnoknak és jó polgárnak ismert meg — temetésén lett volna. Az egyházi beszéd után a gyülekezet a CXXXIV. zs. 3. v. és a CXXII. zs. 3. v. énekelte. A gyülekezet a két említett ének eléneklése után is benmaradt, mi által a bucsuzó lelkészt csaknem zavarba hozta, szokás lévén nálunk a gyülekezetnek a lelkész előtti eltávozása. Ekkor Nemes Ferencz községi jegyző ur és egyházi tanácsos felemelkedett helyéről, a távozonak egyházunk virágzása érdekében tett intézkedéseit igen szépen átgondolt beszédben előadván, egy diszes, aranyozott ezüstszerleget nyújtott át Dávidházy János lelkész urnak, mint pocsalyi tisztelői és barátai által adott emléktárgyat.

A megindulás miatt alig tudott eleinte szóhoz jutni az ünnepelet férfiú; de később erőt véve könyein, szép beszédben köszönte meg a nem várt meglepetést, annak kinyilatkoztatásával, hogy ereklye gyanánt fogja őrizni az emléket, mint egyházunk szeretetének bizonyítékát. — Így mutatta ki egy egyház lelkésze hü sáfárkodásaiért a méltó elismerést.

A pocsalyi egyház áldása, tisztelete, későre fenmaradó szeretete kíséri a távozó lelkészt új hivataloskodása helyére.

..... h n.

Könyvismertetés.

Népszerű szentírás magyarázatok a szószéken. Megjelenik negyedévi füzetekben. Irta: Szondy Béla, sarkadi ref. segédlelkész. Előfizetési ár egy évre 1 frt. Első füzet. Arad, 1884. Nyomatott Gyulai Istvánnál.

Nagymérvű elfoglaltatásom közepette csak most tudok időt szakítani arra, hogy a fent nevezett irodalmi vállalatot ismertethessem és talán bíráljam. — Több héttel ezelőtt a szerző szivességéből kezemhez kapván a jelzett első füzetet, csak néhány lapot tudtam abból akkor elolvasni, a napokban azonban szabadabb lélekzetet vehetvén, elejétől kezdve mindvégig egyfolytában elolvastam és pedig meleg érdeklődéssel olvastam el. — Észrevételeimet, megjegyzéseimet elmondom teljes tárgyilagossággal s megmondom őszintén ezen egész vállalatra vonatkozó nézetemet is.

Szerző Sámuel első könyvének gyakorlati magyarázatát kezdi meg s 46 lapon megmagyarázza e könyv első részét. Minden évre négy füzetet igérvén, reményt nyújt, hogy e könyv 31 részét egy negyedév hijján 8 esztendő alatt be is fejezi. Erről különben hátrább!

Szondy Béla ur mindenesetre meglehetősen töretlen uton jár s kész örömmel jelentem ki azon meggyőződésemet, hogy teljesen otthon érzi magát azon. Német források után dolgozik, de ez nem látszik meg munkáján, mert irálya tisztán magyaros s nemesen népszerű. Jól tudja a szerző, hogy a gyakorlati bibliamagyarázónak, távol a tudományos exegesis abstractiótól, konkrét nyelven kell mindig beszélnie, — és ő mindig így is beszél; valamint azt is tudja, hogy azért gyakorlati az ő bibliamagyarázata, mert abban az erkölcsi, az alkalmazási elem is nagy mértékben szerepel, — és csakugyan munkájának minden egyes részleteiben kiváló helyet foglal el ezen nélkülözhetetlen elem. Megmagyaráz mindent úgy, hogy bárki előtt is világossá teszi tárgyát; mindenre ad alkalmazást, a mire csak általában lehet azt adni s mindezt keresetlen, egyszerű módon tevén, munkája valóban a szigorú kritika előtt is becsülettel megállja helyét.

Azt hiszem azonban, hogy nem veszi a szerző tőlem rossz neven, ha néhány botlására figyelmeztetem s ha munkájának néhány gyöngéjét föltárom előtte. Tartozom ezzel ő neki, a kezdő egyházi írónak, de tartozom ezzel minden-esetre önmagamnak is s ez az ő munkájának értékét a legkevésbé sem fogja csökkenteni.

A gyakorlati bibliamagyarázat úgy szép és úgy jó egyedül, na teljesen kikerekített egész képez az és ha egyik gondolat magyarázásáról és alkalmazásáról könnye-

dén siklik át a másik gondolat magyarázására és erről ismét az alkalmazásra. Nem helyes tehát az, ha az 5. és 6. lapon átmeneti gondolatok nélkül így beszél: Első tanuság. A tanulás stb. Második tanuság. Nem csak szüleink stb. Harmadik tanuság. Isten stb. Hiányzik az átmeneti gondolat a 21-dik lapon is.

Az sem engedhető meg, hogy tulbuzgóságtól indítatva, tulozva adjuk elő a bibliai személyek viselt dolgait. Vét ez ellen szerző a 9-dik lapon, a hol azt mondja Elkánáról, hogy őt a hosszú utnak fáradaimai sem térítették el felmenni Silóba az áldozattételre. A 3-dik lapon már megállapítván, hogy Elkána lakóhelye az Ephraim hegységbeli Ráma volt, itt utána kellett volna néznie annak, hogy mennyire esik ez a Ráma Silótól és ha utána néz, látta volna, hogy nincsen az oda három geographiai mértföldnyire sem, már pedig ekkora utat még a mi elkényesedett korunk sem tekintvén hosszú utnak, még kevésbé tekinthették annak a zsidók a Krisztus Urunk születése előtt jóval több, mint 1000 esztendővel.

Azt mondja a szerző a 35-dik lapon, hogy a magyar faj nem szaporodik, majd a 40-dik lapon nemzetünk kihalásával rettegetti gyülekezetét. Ezekből csak annyi az igaz, hogy a magyar faj az utolsó évtizedekben lassan szaporodik, de a mely népfaj egyezer év alatt körülbelül egymillióról hétmillióra szaporodott fel, azt nem-szaporodó népfajnak nevezni nem lehet és ha igazat akarunk beszélni, nem is szabad. E mellett azonban kitünő és véghetetlenül szükséges munkát végzett a szerző, mikor hallgatóságát a magyarországi nagy gyermekhalandóságra figyelmeztette s az anyákat Anna példájának követésére utalta.

Fölösleges dolog az, hogy valaki a textusbeli kötszavakat: és, pedig stb. bevigye magyarázatába, a mennyiben ezek néha egészen összetörnek a mondatszerkezetet. Csak egy ekklatáns példát hozva fel a sok közül, jól van-e ez így: „megjelent Anna gyermekével Éli főpap előtt, hogy átadja annak további kiképzés végett a gyöngéden nevelt Sámuel t; megjelent az előtt, hogy meghallgassa tanácsát, elfogadja áldását, — és így szólt a szöveg 26. verse szerint Élihez: Ó pedig monda, kérlek uram, jusson eszedbe stb.“ Ugyan mit keresnek e mondatszerkezetben az „ó pedig monda“ szavak s megbántjuk-e azzal szentkönyvünk szentségét, ha ilyen esetben elhagyjuk azokat?!

Kivánatos volna az is, ha a szerző több verset venne föl egy-egy magyarázata alapjául, mert könnyen megtörténhetik vele, hogy magyarázata elmélkedéssé válik, mint ezt másoknál sokszor van alkalmunk láthatni. Ő még eddig szerencsére kikerülte e veszélyes szirtet.

Kivánatos volna az is, ha az ó-szövetségi történeteket inkább az új-szövetség fényében világítaná s e végből kevesebbet kellene idéznie az ó- és sokkal többet az új-szövetségből.

Irálya, mint fentebb mondám, magyaros, nemesen népszerű; legfentebb tán ott tért el a jó magyarosságtól, hol (a 9-dik lapon) a családiaság vendégségéről beszél, holott itten egy családias vendégséget akar leírni. A 33-dik lapon azonban mindenestre nagyon erősen megcsuszott pennája, mikor így irt: „vannak az emberi életnek oly sajátságai, eszközei, melyekkel az ősök élettapasztalata folytatás végett

át származtatik az utódokra stb.“ Ez már sem nem magyaros, sem nem nemesen népszerű mondás!

Ha az elmondottakhoz hozzáadom még azt, hogy szerzőnek jobban kellene ügyelnie a nyomtatási hibákra, mert ezek nagyon kellemetlenül hatnak a figyelmes olvasóra: elmondtam minden kifogásomat e munka ellen s azt hiszem, hogy fönt elsorolt előnyei mellett ezek alig feltűnő csekélységű dolgok.

Azon kérdésre végül, hogy volt-e szükség e vállalat megindítására, vagy fölösleges munka az? nehéz dolog feleletet adnom. — Bizonyos az, hogy Garzó Gyula vállalata tisztességes eredménnyel halad kitűzött célja felé, s több erő csoportosulván körülte, nem is lehet egyoldalúságától félnünk; bizonyos dolog az, hogy szegény erőnk nem helyes még többfelé szaggatni s ez esetben némely előfizetőket talán elvonni egy már több éves pályát becsülettel megfutott vállalatától; de más oldalról az is bizonyos, hogy egy tehetséges és szorgalmas ifju emberrel állván szemben, dicstelen munka volna szárnyait leperzselni akarni. Talán szabad egy jó tanácssal szolgálnom. Fentebb már elmondtam, hogy szerzőnek 7 és $\frac{3}{4}$ esztendőre van szüksége, ha ezen menetben haladva, Sámuel első könyvének magyarázatát ki akarja adni. Ilyen vállalatba azonban, azt hiszem, kevés előfizető mer bemenni, annyival is inkább, — bocsánat, hogy kimondom, — mert a t. szerkesztő ur még nem rendes lelkes és így állásának bizonytalansága bénítólag hathat műve terjedésére. Az én nézetem szerint azt tenné legjobban szerző, ha önálló kötetben adná ki Sámuel könyve, vagy könyvei fölött irt magyarázatát, mert így nem volna a bizalmatlanságra senkinek sem oka s magyarországi ev. ref. egyházunk theologiai irodalmának ezen újabb ága, a mutatványul közölt első füzet tartalmából következtethetőleg, rövid idő alatt egy igen becses hajtással növekednék s ugy külső, mint belső erejében izmosodnék.

Tiszta jóindulatból jött tanácsomat ajánlom a szerző ur szíves figyelmébe.

Csiky Lajos.

TÁRCZA.

A lelkipásztori hivatásról.

— Z w i n g l i. —
(Folytatás.)

Összefoglalva a hamis pásztorok ismertető jegyeit, következő eredményre jutunk:

1. Mindazok, kik tanítással nem foglalkoznak, farkasok, még ha pásztoroknak, püspököknek, vagy fejedelmeknek neveztetnek is. Ugyan hányan vannak a tanítással foglalkozó püspökök?!

2. A kik tanítanak ugyan, de nem Isten igéjét, hanem álmaikat: azok farkasok.

3. A kik Isten igéjét tanítják, de nem Isten dicsőségére, hanem fejöknek a pápának és saját maguknak hasznára és kigondolt magas állásuk védelmére: ezek bárány ruhákba öltözött ártalmas farkasok.

4. A kik bár Isten igéjét tanítják, de a legnagyobb botrány-szerzők; kik a főbket nem érintik, sőt zsarnokságukat növelni hagyják: hizelgő farkasok és a nép áruló.

5. A kik tetteikkel nem gyakorolják, a mit szóval tanítanak, nem érnek semmit a keresztyénségben s több rombolást művelnek cselekedeteikkel, mint a mennyit szavaikkal építenek.

6. A kik a szegényeket nem becsülik, hanem elnyomni és rájuk terheket rakni engedik: hamis pásztorok.

7. Kik a pásztorok neveit viselik, azonban világilag uralkodnak: azok a leggonoszabb farkasok.

8. A kik gazdagságot gyűjtenek halomra, erszényt, táskát, hombárokat, csüröket és pincéket raknak tele, azok valódi ragadozó farkasok. S végül azok, kik a tan által nem ismeretet, szeretetet és Isten iránti gyermeki félelmet terjesztenek az emberek között: azok hamis pásztorok. Ezeket el kell távolítani mielőbb a juhoktól, különben felfalják azokat.

9. E mellett könnyen érthető, hogy mindazok hamis pásztorok, kik a teremttől elterelnek s a teremtményhez vezetnek.

Ha már a mindenható Isten oly sokáig látogatott meg minket hamis pásztorokkal, kik nem az Ur beszédével táplálták a lelkeket, és farkasokkal, kik még vagyonaikat is elrabolták, sőt mi több, szolgálkává tettek; most pedig igazságának világát ismét meggyújtá, hogy mindenütt láthassuk és felismerhessük azokat: a hívő nép ne vonakodjék kiszabadítani magát a farkasok fogságából; mert itt nem a testi kárt kell nézni, hanem Isten igéjének meghamisítását és eltitkolását, a mennyiben a hamis pásztorok vagy elhallgatták, vagy meghamisították az Ur beszédét. Arra törekesszünk most is minden erővel és csalárdsággal, hogy az evangélium vagy ne hirdettessék, vagy pedig csalárd módon és hamisan, emberi tudományyal és hatalommal keverve prédikáltassék. — Ha pedig még mindig a világosság mögé rejtőzünk, ez egyedül onnan ered, mert bűneink igen nagyok és az Isten beszédét nem vagyunk képesek elviselni: az igazság fénye kápráztatja szemünket, vakít. Méltán hordozzuk tehát a kettős kárhozat súlyát: „e pedig a kárhozatás, hogy világosság jött a világra; de az emberek inkább szeretik a sötétséget, hogy nem mint a világosságot; mert az ő cselekedeteik gonoszok valának.“ Ján. 3. 19. Ezért kell igyekeznünk a fejedelmeket és uralkodókat óvni minden ilyen visszaeséstől; mert azért van a Megváltó, hogy néki engedjünk. Ha Isten igaz gyermekei akarunk lenni, egyedül az ő szavára kell hallgatnunk és óvakodnunk kell azok követésétől, kik bennünket Istentől elterelni akarnak; sőt el kell őket távolítani magunktól, hogy köztünk ne üssék föl táborukat. Ezt követeli minden atya gyermekeitől, mennyivel inkább a mennyei atya övéitől, kiket egyszerű fia által kiválasztott népévé és örökségévé tett. — Ezt azért említjük meg, vajha e jutalom láttára önmagokat észrevennék és megszűnnének olynemű jutalomért. Isten mondja 5. Móz. 13. 1—5: „Mikoron te közötted jövendőmondó vagy álomlátó támadand és jegyet vagy természet ellen való csudát adand tenéked; ha meg leszen is a jegy vagy csuda, melyet megmondott tenéked, ezt mondván: Kövessünk idegen isteneket, kiket te nem ismertél és tiszteljük azokat: ne engedj eféle jövendőmondó beszédének vagy álomlátónak; mert a ti uratok istentek kísért titeket, hogy megtudja, ha szeretitek-e a ti uratokat istenteket teljes szívetekből és teljes lelketekből. Csak a ti uratokat, istenteket kövessétek és ötet féljétek és az ő parancsolatit őrizzétek és az ő szavának engedjétek, ötet tiszteljétek és ő hozzá ragaszkodjatok. Az a jövendőmondó vagy álomlátó pedig megöletessék, mert a ti uratok istentek ellen elszakadást szólott, hogy elforditana téged arról az utról, a melyet parancsolt neked a te urad istened, hogy járnál az utról, a melyet parancsolt neked a te urad istened, hogy járnál azon. Azért a gonoszt kigyomláljad te közüléd.“ Ime Istennek egyes szolgálója! mily erősen kísérteti Isten a hívőket, midőn hamis próféták által olyanokat jósoltat, a mik valósággal bekö-

vetkeznek, mi által nem csak a gyengék, hanem a kiválasztottak is (Mát. 24, 24.) kísértetbe jutnak. De ez által is tanítani kíván arra, hogy az ő szavának inkább kell hinni, mint a csudacselekedeteknek és egyszersmind próbára tesz bennünket, hogy megtudja, ha vajjon őt teljes szívből és teljes lélekből szeretjük-e. — Hogy pedig e kísértetek ne növekedjenek, megölni parancsolja az oly prófétát. Ime ez az a jutalom, mely a hamis prófétát megilleti, ha idegen istenekhez akar csábitani: megölni őket! Ha pedig azt mondanák: mi nem tanítunk bálványimádást, tehát nem illehet az ő-szövetségi törvényszabta büntetés: arra azt válaszoljuk: mindazok, kik azt taníták, hogy az ember az igaz Istenen kívül valahol másutt, például a teremttől állatoknál menedéket találhat, idegen istenekhez vezették a lelkeket, mert kinek-kinek az az istene, a kiben vigasztalása és menedéke vagyon. Ily módon a pápa hívei századok óta sokkal gonoszabbul vezetgették az embereket bálványukhoz a pápához, mint bármely bálványimádók tették: mert ezek Jupiter, Juno, Mars és mások bálványképeit csak is mint igaznak vélt istenek képeit tisztelték és soha nem tartottak élő embert istennek. Megengedem, hogy a hizelgők némely császárnak mint istennek áldoztak. De ez sohasem találkozott az az értelmesek és kegyesek között általános tetszéssel. — A pápa hívei azonban bálványukat, a pápát földi istennek nevezték és őt nagyobb imádságban részesítették, mint élő Istenünket Urunkat. Sőt ők isteni Megváltónk Jézus Krisztus szegénységéből gunyot üznek, mondván: Krisztus nem értette a jobb élés módját; de a pápa, az ő istenök tudja, mi kell ahoz; idő múltán elkezdte az életet más oldalról vizsgálni, annakokáért nem kell többé krisztusi szegénységben élni. Péter apostol is bolond ember volt. — Figyelj csak! Isten beszéde szerint kezdte el a pápa a fényűző életet? Nem. Akkor kétségkívül saját képzelete és álmai alapján, miáltal az embereket elszakította Istentől. Ezért őt a törvény halálra ítéli: mert Isten nem tűrhet ily önző ábrándokat. Jeremiás próféta így szól prófétiaja 14. része 13—15. verseiben: „Óh óh Uram Isten! imé a próféták mondják nekik: fegyvert nem láttok, éhség sem leszen rajtatok; hanem állhatatos békességet adok nektek itt e helyen!“ Igy e bűnös korban is a hamis pásztorok folytonosan békességet jósolnak, a melyre azonban nem törekednek. Ha ők Isten igéjében járatosak és tapasztaltak volnának, tudhatnák, hogy e bűnös világnak változni és jobbulni, vagy pedig éhséget, háborut, dögvést és fogságot kell elszenvednie. — Ők azonban nem remélhető békesség után kiáltoznak. Leginkább azon békességgel törődnek ők, hogy jövedelmeik és járadékaik épségben maradjanak. És monda az Ur: „Hazugságot prófétálnak a próféták az én nevemben; nem küldöttem őket és nem parancsoltam nekik, sem vélek nem beszéltem; hazug látást és jövendőlést, hiába való dolgot és az ő szíveknek csalárdságát jövendőlik tinéktek.“ Azért azt mondja az Ur azon próféták felől, kik az ő nevében prófétálnak, holott nem küldötte őket és mégis ezt mondják: fegyver és éhség nem leszen a földön: „azok a próféták fegyver és éhség miatt emésztenek meg.“ Ime, itt Isten a hamis prófétát fegyverrel fenyegeti. Hogy pedig ezalatt más nem értendő, mint emberi tanokat hirdető egyén, miként ezt a pápa hívei cselekeszik, még világosabban jellemzi őket Jeremiás 23. 1. és köv.: „Jaj a pásztoroknak, kik elvesztik és elszaggatják az én mezőnek juhait és az ő szíveknek látását szólják. Nem küldöttem azokat a prófétákat és ők futnak vala; nem szólottam nekik és ők prófétálnak vala. Meddig leszen a hazugságot prófétáló prófétáknak szívekben ez? Kik az ő szíveknek csalárdságát prófétálják; kik el akarják az én népemmel felejtetni az én nevetem az ő álmaikkal, melyeket minden az ő társának beszél? A mely prófétá-

nál álom van, beszéljen álmot; a kinél pedig az én igém van, beszélje az én igémet igazán; micsoda hasonlatosság van a polyva és buza között?"

Erdős József.

(Vége köv.)

Különfélék.

Értesítés. A tiszántuli ev. ref. tanáregyesület közgyűlése, mely a múlt évi közgyűlés által M.-Szigetre tüzetett ki, közbejött fontos körülmények folytán a jövő évre halasztatik. Ezen körülményről azon megjegyzés mellett értesítetnek egyesületünk t. tagjai és általában a tanügyi mozgalmak iránt érdeklődő közönség, hogy az elhalasztó végzés hozatalánál az állandó bizottság figyelembe vette az e tárgyban megkérdezett vidéki tanárkarok véleményét is. — Debreczen, 1884. június 21. — Az állandó bizottság nevében és megbízásából: Géresi Kálmán h. elnök.

Érettségi vizsga a debreczeni főiskolában. A szóbeli vizsgák e hó 24-én vették kezdetüket; az írásbeli vizsgát tett 73 növendék közül 5 nem bocsáttatott szóbeli vizsgálatra. — A kormányképviselő Imre Sándor kolozsvári egyetemi tanár, egykori dicsekvése főiskolánknak is. — Ő volt jelen ily minőségben a h. m. vásárhelyi főgymnasium érettségi vizsgáin is.

Névkönyvet szerkeszt Belicza József fővárosi vezetőtanító; mely felfogja ölelni az összes hazai polgári- és elemi iskolai tanító- és tanítónő-képezdéket, felső nép- és elemi iskolákat, ezek igazgatóit, tanárait, tanítóit és tanítónőit, megynként, községenként és iskolánként csoportosítva.

A szükséges adatokat a következő kérdésekre adott feleletek képezik: 1. A község neve és a vármegye neve? (Nagyobb városokban az illető városrész vagy kerület is megnevezendő.) — 2. Az iskola: a) minősége? (tanítóképezde, tanítónő-képezde, polgári fiu- vagy leányiskola, felső leányiskola, elemi fiu- vagy leányiskola,) b) címe: (pl. Kazinczy-utcai iskola), c) jellege? (pl. róm. kath., ág. evg., izr. stb. állami, községi, egyleti, magán). — 3. Az iskola tannyelve? — 4. Az igazgató és a tanítótestület tagjainak vezeték- és keresztnéve? (A névsor összeállításánál lehetőleg tekintetbe veendő a jövő tanév elején bekövetkezendő változások.) — A hitoktatók neveihez mindenkor oda irandó „hitoktató.“ — Ha a tantestület szerzetes tagokból áll, ezen körülmény szintén megemlítendő, s ilyenkor a szerzet címe is pontosan megjelölendő.

Az adatok f. é. június hó végeig a „Névkönyv“ szerkesztője, Belicza József, f. v. vezető-tanító címére (Budapest, Tabán, Bocskay-téri iskola) küldendők. — Az adatok beküldése alkalmával a „Névkönyv“-et megrendelni is lehet; a 25—28 ivre terjedő könyvnek megrendelési ára 3 frt, mely összeg azonban csak a könyv átvételkor lesz fizetendő. Bolti ára magasabb leend. — A „Névkönyv“ szeptember hó elején fog megjelenni.

Fejes István sátoraljaujhelyi lelkész, a debreczeni főiskolában a theologiai önképző körnek azon tagjai számára,

kik a szépirodalmi munkákat is kedvelik, újabb költeményeiből 15 példányt küldött. Fogadja az elismerést és köszönetet.

Ifj. Nagel Ottó könyvkereskedésében Budapesten a nemzeti színház bérházában, megjelent a „Magyar általános levelező“ 14-dik füzet. Szerkeszti Knorr Alajos. E füzet folytatását hozza a kocsipostai közlekedésnek Svédország, Szerbia és Törökország közt, továbbá Ázsia, Afrika, Amerika és Ausztrália nevezetesebb helyeire. Azután ismerteti a szerző a postai megbízások szabályait, közli a távirás szabályait, szól a távirati díjak kiszámításáról, a szavak számításáról, a külön lap-táviratokról, a díjak felvételéről, a táviratok kézbesítéséről és a díjak visszafizetéséről, közli a különféle díjtáblázatokat és pedig legelő a belföldi díjtáblázatot, mely Ausztria-Magyarország és Lichtenstein hercegség, Bosznia és Hercegovina területére érvényes, azután hozza a külföldi díjtáblázatot, és pedig: Algir és Tunis, továbbá Amerika, Arábia, Ausztrália, Belgium, Bulgária, China, Cochín-China, Dánia, Délafrika, Egyptom, Franciaország, Gibraltár, Görögország, Helgoland, Hollandia, Japán, Jáva, Szumatra, Keletindia, Ceylon, Luxemburg, Madeira, San-Vicente, Malucca, Pennang, Singapore, Malta, Montenegro, Nagybritannia, La manche csatorna szigeteire, Németország, Norvégia, Olaszország, Oroszország, Philippini szigetek, Portugália, Románia, Spanyolország, Svájc, Svédország, Szerbia, Törökország területére, azután áttér a vasuti közlekedés ismertetésére és szól a személyszállításról. Ezen tartalomdus füzet ára 30 kr. — Ugyanezen szerzőnél kapható az Önüggyvéd című közhasznú műfüzetekben, félkötetekben és egész kötetekben, füzve és diszkötésben.

Felelős szerkesztő: **Tóth Sámuel.** Szerkesztő társak: **Békési Gyula, Géresi Kálmán.**

HIRDETÉS.

Pályázat

a n.-szalontai ev. ref. egyházmegyében kebelezett ménes-gyoroki lelkésztanítói állomásra.

Évi fizetés: az egyház pénztárából 330 frt; 5 hold szántó föld 1100 □ ölével, adóját az egyház fizeti; 6 öl tűzifa, melyből az iskola is fűtetendő; több rendű apróbb bérletekből befolyó 80 frt; stóla az anya- és fiók-egyházakban lévő 380 lélek után.

Az egész érték 540 frtra becsültetvén, a tiszántuli ev. ref. egyházkerület határozata szerint negyedik osztályu.

A pályázati kérvények folyó évi július hó 20-dik napjáig Nagy Dániel espereshez Komádiba — Bihar megye — küldendők.

Debreczen, 1884. június 14.

Révész Bálint,
püspök.